a) Legyen az XY szakasz P felezőpontjának az $ABCD = L$, ill. a vele párhuzamos $A'B'C'D' = L'$ lapon levő vetülete P_1, ill. P_2.

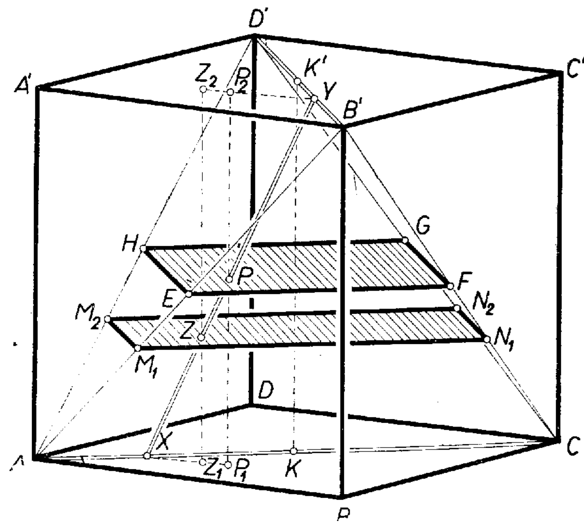

A PP_1X és PP_2Y derékszögű háromszögek egybevágók, mert P-nél levő szögeik csúcsszögek, és átfogóik egyenlők, ezért $PP_1 = PP_2$, vagyis P mindig egyenlő távolságra van L és L'-től. Ugyanezt jelenti a $PX = PY$ egyenlőség arra az esetre, ha X az AC átló K és Y a $B'D'$ átló K' felezőpontjában van, mert ekkor $XY \equiv KK'$, merőleges L-re (ekkor az említett háromszögek elfajulnak). Ezek szerint a keresett mértani hely a kockának az AA' élre merőleges S szimmetriasíkjában van.

Ha X-et rögzítjük és Y végigfut $B'D'$-n, akkor P leírja az $XB'D'$ háromszög $B'D'$-vel párhuzamos középvonalát, melynek hossza $B'D'/2$. E szakasz szimmetrikus az $ACC'A'$ síkra és a kocka középpontjától való távolsága $XK/2$. Ha X végighalad AC-n, ez a szakasz a saját irányára merőlegesen tolódik el, mert AC merőleges $B'D'$-re; az eltolódás hossza, míg XA-tól K-ig, majd C-ig halad, $AK/2 + KC/2 = AC/2 = B'D'/2$. Tehát a szakasz által leírt idom az $EFGH = Q$ négyzet, ahol E és H az $X \equiv A$, F és G pedig az $X \equiv C$ helyzethez tartozó végpontjai a szakasznak, az AB', AD', CB', CD' lapbeli átlók felezőpontjai, a kocka oldallapjainak középpontjai. Eszerint P csak a Q négyzet belsejében vagy kerületén lehet.

Fordítva, ha P a Q-nak egy tetszés szerinti pontja, akkor található AC-n olyan X és $B'D'$-n olyan Y, hogy XY felezőpontja éppen P, éspedig X-et a $PB'D'$ sík, Y-t a PAC sík metszi ki. Valóban, P, X, Y mindegyike benne van mindkét síkban, tehát egy egyenesben, a két sík metszésvonalán vannak, és P felezi az XY szakaszt, mert X, P, Y rendre az L, S, L' sík pontja.

Ezek szerint az XY szakaszok felezőpontjának mértani helye a Q négyzet területének minden (belső és kerületi) pontja.

Eredményünket szemléletesen így is kimondhatjuk: az XY szakasz mindig az $ACB'D' = T$ (szabályos) tetraéder belsejében, vagy valamelyik lapján, vagy élén van, a keresett mértani hely pedig T-nek az S síkkal való metszete.

b) Hasonlóan adhatjuk meg a Z pontok mértani helyét. Ha Z vetülete L és L'-re Z_1, Z_2, akkora ZZ_1X és ZZ_2Y derékszögű háromszögek hasonlók; átfogóik aránya $1 : 2$, ezért Z-re az L és L'-től mért távolságok aránya mindig $1 : 2$, a mértani hely abban az L-lel párhuzamos S^* síkban van, amely az AA' oldalélt $1 : 2$ arányban osztja. Kézenfekvő az a sejtés, hogy Z mértani helye a T-nek S^*-gal való metszete. Ennek a fentiekhez hasonló bizonyítását mellőzve csak az eredményt mondjuk ki. Az AB', CB', CD', AD' átlókat $1 : 2$ arányban osztó pontokat M_1, N_1, N_2, M_2-vel jelölve Z mértani helye az $M_1N_1N_2M_2$ téglalap minden belső és kerületi pontja. A téglalap oldalai: $M_1M_2 = B'D'/3$ és $M_1N_1 = 2AC/3$.

Juhász István (Budapest, Madách I. g. IV. o. t.)

Megjegyzések. 1. P mértani helyét a következő könnyen bizonyítható segédtétel alapján is megkaphatjuk: Ha egy XY szakaszt és P felezőpontját (párhuzamos vetítéssel) valamely S síkra vetítünk, akkor P-nek P' vetülete felezi a szakasz $X'Y'$ vetületét. – Összes XY szakaszainkat a fenti S-re vetítve csak azt kell belátnunk, hogy ha X' az $A''C''$ és Y' a $B''D''$ átló valamely pontja, akkor P' amely itt azonos P-vel –, az $EFGH$ négyzet belsejében vagy a kerületén van.

2. A segédtétel alapján az I. megoldástól függetlenül úgy is kereshetjük a mértani helyet, hogy XY szakaszainkat egyrészt L-re, másrészt a kocka valamelyik oldallapjára vetítjük. Az utóbbi esetben a vetület az oldallap L-lel párhuzamos oldalfelezője.

3. A legtöbb versenyző csak azt mutatta meg, hogy P nem fekhet kívül Q-n, de nem bizonyította be, hogy Q minden pontja valamely XY szakasznak felezőpontja.